

FUNGUS

OFFICIEEL ORGAAN VAN DE NEDERLANDSCHE MYCOLOGISCHE VEREENIGING

IN MEMORIAM B. E. BOUWMAN

Door het vrij onverwacht overlijden van ons medelid B.E. Bouwman op 5 Augustus j.l. te Bilthoven is aan onze vereniging opnieuw een goede vriend en een kundig medewerker ontvallen. Eerst als consul, later als correspondent heeft Bouwman zich buitengewoon verdienstelijk gemaakt, terwijl zijn wel versneden pen niet moe werd om in kranten en tijdschriften (de Levende Natuur o.a.) verschillende mycologische onderwerpen op prettige en leerzame wijze te behandelen en propaganda te maken zowel voor de paddestoelenliefhebberij en -studie als voor onze vereniging, die daarvan herhaaldelijk de vruchten heeft mogen plukken. Met grote dankbaarheid zullen wij Bouwman blijven gedenken, niet alleen door het vele, dat hij in het belang der mycologie heeft gedaan, maar vooral ook door zijn hartelijke en hulpvaardige persoonlijkheid, die wij wel zeer node op onze excursies en vergaderingen zullen missen.

DE V.

DE ALGEMENE LEDENEXCURSIE TE GORSSSEL OP 5 EN 6 OCTOBER A.S.

In verband met het wat later verschijnen van dit Fungusnummer werd U afzonderlijk een aankondiging van de a.s. algemene ledenexcursie te Gorssel toegezonden. Hopelijk hebt ge zich reeds voor deelname opgegeven. *Doet het anders nu nog even!*

Een enkel woord van opwekking om deze gezellige en leerzame dagen mee te maken moge hier nog even een plaatsje vinden. Zij, die reeds een of meer keren op een dergelijke excursie van de partij zijn geweest, zullen ongetwijfeld aangename herinneringen aan die tijd bewaard hebben. Wij hopen van harte hen ook dit jaar weer als enthousiaste deelnemers te mogen begroeten.

Het zou ons echter bijzonder veel genoegen doen, wanneer wij ditmaal ook meerdere „nieuwelingen” in ons paddestoelenkamp welkom mochten heten. Zij zullen van hun uitstapje naar de Gorsselse bossen en velden zeker geen spijt hebben. Een paar genotvolle dagen temidden van een prachtig brok natuurschoon, een rijke oogst aan interessante zwammen, die hun belangstelling in de mycologie zal doen toenemen en hun kennis daarvan vermeerderen

Witte ridderzwammen

en last not least een allergenoegelijkst samenzijn met andere zwammenvrienden in een comfortabel hotel met uitstekende verzorging van den in- en uitwendigen mens, dat alles wacht hen!

Sluit U dus bij ons aan!

DE V.

JAARVERSLAG VAN DEN SECRETARIS

Mocht het vorige jaarverslag een kleine toename in het ledental vermelden, dit jaar is het ledenaantal wederom gedaald en wel beneden het cijfer van 1 Juli 1933. Het is reeds meerdere malen opgemerkt, dat van de tentoonstellingen de grootste propaganda uitgaat en dat de Vereeniging in de jaren, dat deze gehouden worden, het grootste aantal nieuwe leden krijgt. Op zichzelf is dus een teruggang in dit jaar alleszins begrijpelijk. De plaatselijk georganiseerde propagandaexcursies, die in het afgelopen jaar voor het eerst georganiseerd werden met de bedoeling in de jaren, dat er geen tentoonstelling gehouden wordt, het ledenaantal op peil te houden, hebben in dat opzicht niet voldoende aan het doel beantwoord. Overigens waren deze excursies een succes. Het aantal deelnemers was groot; aan de eerste excursie, te Baarn gehouden, namen een 80 à 90 personen deel, bij de tweede, die op de Buunderkamp onder Heelsum werd gehouden, waren een 50-tal leden en belangstellenden aanwezig. Wat de paddestoelen betreft, werden er mooie vondsten gedaan, zoodat er met voldoening op terug kan worden gezien. Een woord van hulde aan de leden van de propagandacommissie: Mej. de Lint, Mej. de Vries en den Heer Smits, is hier zeker op zijn plaats. Wij hopen zeer, dat ook het komende jaar de propagandacommissie nuttig werk moge verrichten.

De groote excursie droeg dit jaar een eenigszins ander karakter. In de eerste plaats was de excursie van korter duur, omdat het bestuur meende, dat een excursie van langer duur voor vele leden wellicht financieele bezwaren zou medebrengen. De leden kunnen nu oordeelen of zij aan een langere of kortere excursie de voorkeur geven. Voor deze excursie, die des Zaterdags bij de Plasmolen en den volgenden dag in het Reichswald op Duitsch grondgebied gehouden werd, was contact gezocht en verkregen met de „Deutsche Gesellschaft für Pilzkunde”. Het belang van deze excursie ligt wel in de eerste

plaats hierin, dat wij kennis maakten met belangrijke mycologen als Killermann, Kallenbach en eenige andere personen van onze Duitsche zustervereniging. Op mycologisch gebied was de excursie een matig succes. Vooral het Reichswald viel niet mee. Men zie overigens het verslag van den Heer de Veye in Fungus van 15 November 1935.

Het was dit jaar wederom mogelijk, dat één van onze leden deelnam aan het Congres van de „Société mycologique de France". Ook hierdoor werd het contact met het buitenland versterkt. Het is te hopen, dat ook in de komende jaren een bijdrage voor dit doel beschikbaar gesteld zal kunnen worden. Fungus mag zich in een groeiende belangstelling verheugen. Allerlei onderwerpen werden behandeld en het aantal schrijvers, dat zich onder onze leden bevindt, neemt steeds toe. Een woord van bijzondere hulde voor den hoofdredacteur, den Heer Swanenburg de Veye, die zoo onvermoeid steeds weer nieuwe afleveringen het licht doet zien, mag hier niet ontbreken. Door het opnemen van een grooter aantal afbeeldingen is de aantrekkelijkheid van Fungus ook zeker vergroot.

Mededeelingen verschenen er dit jaar niet.

Rest mij nog een woord te wijden aan de nagedachtenis van ons lid Joman, die begin Mei overleed. Veel deed hij als actief lid voor het heil van onze vereniging, maar meer nog heeft hij als natuurliefhebber ook bij anderen de liefde voor de natuur en in het bijzonder voor de paddestoelen wakker gemaakt.

OORT.

VERSLAG VAN DE ALGEMEENE LEDENVERGADERING OP ZATERDAG 3 JULI TE UTRECHT GEHOUDEN

Een belangrijke en geanimeerde vergadering, waaraan door een kleine 25 leden werd deelgenomen. Nadat 's morgens de notulen en de verschillende jaarverslagen met bekwame spoed waren afgehandeld en ondergeteekende als bestuurslid was herkozen, kon 's middags de vergadering onmiddellijk tot de meer belangrijke punten van de agenda overgaan.

Allereerst kwam het VIe Internationaal Botanisch Congres, dat van 2-7 September te Amsterdam gehouden zal worden, ter sprake. Van de gelegenheid, die hierdoor aan onze Vereeniging geboden wordt het buitenland op de hoogte te brengen van het bestaan en het doel van de Vereeniging en van de mogelijkheid, die den leden openstaat, kennis te maken met buitenlandsche collega's, zal een dankbaar gebruik gemaakt worden. In de eerste plaats zal door de Mycol. Ver. een kleine stand worden ingericht op een tentoonstelling, die tijdens het congres voor de congresleden gehouden zal worden. Door het exposeeren van aquarellen en platen, een aantal gedroogde paddestoelen en het opstellen van onze publicaties zal de werkzaamheid van onze Vereeniging worden duidelijk gemaakt. Verder zal bij gunstig weer onmiddellijk na het congres een excursie worden gehouden voor de mycologen-congressisten en leden van onze Vereeniging, vermoedelijk zal Ruurlo het uitgangspunt voor deze excursie zijn.

Het voorstel van het bestuur inzake de bibliotheek behelsde het overbrengen daarvan naar de Hoofdbibliotheek van de Landbouwhoogeschool te Wageningen. Onze bibliotheek zal opgesteld worden in een apart vertrek, dat op de tijden dat de Hoofdbibliotheek geopend is voor de leden toegankelijk is. Na een langdurige discussie over de voorwaarden, die de Vereeniging stellen moet om van het eigendomsrecht van haar boekerij verzekerd te blijven, werd het bestuur gemachtigd de noodige stappen te doen om tot een overeenkomst te komen. Mocht de overbrenging naar Wageningen doorgaan, dan zullen de Heeren Meulemeester en van der Lek van functie wisselen. De Heer van der Lek zal dan ook de uitleening van de lantaarnplaatjes verzorgen,

Het voorstel van het bestuur om het grootste gedeelte van het legaat Cool voor het aankopen van boeken te besteden, wordt door alle leden eenstemmig aangenomen. Een versnippering van het legaat wordt daardoor voorkomen, vooral nu zich de gelegenheid voordoet een deel van de Bibliotheek van den Heer Meulenhoff over te nemen.

Na eenige discussie wordt besloten dit jaar de excursie (een tentoonstelling zal er dit jaar niet zijn) op 12 en 13 October te Oisterwijk te houden. Reeds is door de medewerking van den Heer Diepen een voorbereidingscommissie ingesteld, waarin ook de Heer Verwiel, burgemeester van Oisterwijk, zitting heeft genomen. Een programma zal elders in dit nummer gepubliceerd worden.¹⁾

Eveneens goedgekeurd wordt een voorstel tot het instellen van een huisgenootlidmaatschap. Hierdoor wordt het mogelijk, dat huisgenooten van leden tegen een contributie van f 2,50 lid worden. De huisgenoot-leden hebben alle rechten van de gewone leden, maar ontvangen geen afzonderlijke convocaties en publicaties (dus geen Fungus en Mededeelingen).

Uit de begroting blijkt, dat de inkomsten dit jaar door het terugloopen van het ledenaantal een f 50.— kleiner zullen zijn dan het vorig jaar, zoodat de vertegenwoordiging van de Vereeniging op het Congres van de „Société mycologique de France” komt te vervallen.

Na de rondvraag wordt tot het wetenschappelijk gedeelte overgegaan. De Heer van der Lek deelt allereerst iets mede over een recente vondst van de zeldzame *Ischnoderma resinatum* in de buurt van Wageningen en vertelt daarna het een en ander over de *Myxomyceten* *Brefeldia maxima* en *Badhamia utricularis*. De laatste leeft van Stereumsoorten, maar is ook niet afkeerig van paddestoelensporen. Laat men b.v. een plasmodium over een door sporen gekleurd stuk filtreerpapier kruipen, dan laat hij dit weer schoon en wit achter. De Heer Schweers vertelt iets over de moeilijkheden, die ondervonden worden bij het bestrijden van de Dwarsliggerzwam. Interessante bijzonderheden uit een onderzoek van Dr van der Bergen over het impregneeren van hout met schimmeldoodende stoffen (fungiciden) en de houdbaarheid van behandeld hout onder verschillende omstandigheden worden o.a. medegedeeld. Tenslotte vertelt de Heer Schoevers met sneltreinvaart iets over het massaal optreden van minder algemeene zwammen. Aardig was het geval waarbij in een rozenkas een onnoemelijk aantal exemplaren van *Lepiota cepaestipes* optrad. Door den kweeker werd het optreden van deze onschuldige paddestoel geweten aan de infectieproeven met een parasiet van rozen, *Coniothyrium*, die toevallig terzelfdertijd in dezelfde kas genomen waren.

Laat in den middag eindigde deze zeer geslaagde vergadering.

OORT.

VERSLAG VAN DEN PENNINGMEESTER OVER HET VEREENIGINGSJAAR 1933-1934

Het giro-saldo bedroeg op 1 Juli 1933	f 460,69
In het vereenigingsjaar werd ontvangen	- 1319,96
Aan de Bankreserve werd ontleend	- 500,—
	Tezamen
De uitgaven bedroegen	- 2249,32
Het giro-saldo bedroeg op 1 Juli 1934	f 31,33

¹⁾ Inmiddels is de voorbereidingscommissie er niet in kunnen slagen over de prijzen met de Directie van Hotel Bosch en Ven tot overeenstemming te komen, zoodat de excursie nu op 5 en 6 Oct. in het zeker niet minder mooie Gorsseel zal worden gehouden. Men zie de aankondiging.

Bij het begin des jaars was het zgn. boekenfonds negatief groot f 24,59
 Dit negatief bedrag werd weer positief door eene bijstorting van..... f 50,—
 Voor boekenaankoop werd een bedrag uitgegeven van f 20,75
 zoodat de stand van dit fonds op 1 Juli 1934 is geworden f 4,66
 Aan de Bankreserve moest een bedrag van f 500, — worden ontleend
 wegens bijzondere uitgaven der Mededeelingen, waaraan een bedrag
 van f 1252,28 werd besteed.

De Penningmeester,

Alkmaar, 1 Juli 1934.

SCHWEERS.

VERSLAG VAN DEN PENNINGMEESTER OVER
 HET VEREENIGINGSJAAR 1934-1935

Het giro-saldo op 1 Juli 1934 bedroeg f 31,33
 In het vereenigingsjaar werd ontvangen - 1241,48
 Terugstorting van het voorschot Tentoonstellingscommissie - 200, —

Tezamen f 1472,81

De uitgaven bedroegen - 1255,47

Het giro-saldo op 1 Juli 1935 bedroeg dus f 217,34

Bij het begin des vereenigingsjaars was de stand van het zgn. Boekenfonds

..... f 4,66

De bijstorting bedroeg wederom f 50,— 50,—

f 54,66

terwijl voor boekenaankoop een bedrag werd uitgegeven van 47,81

zoodat op 1 Juli 1935 nog een bedrag over was van f 6,85

De Penningmeester,

Alkmaar, 1 Juli 1935.

SCHWEERS.

NIEUWE INOCYBESOORTEN UIT ONS LAND
 (voorloopige mededeeling)

Eenige jaren, in hoofdzaak tusschen 1928 en 1931 heb ik me nogal beziggehouden met het geslacht *Inocybe*, dat in ons illuster zwammenland zoo bij uitstek rijk is vertegenwoordigd. Tal van soorten, die als zeldzaam staan geboekstaafd, zijn algemeen verspreid; ook is het zeker, dat veel van wat vermeld is in de annalen der Mycologische Vereeniging, nimmer is gevonden. Eigenlijk zou een geheel nieuw overzicht noodig zijn, met overboordwerping van alles wat onzeker en oncontroleerbaar is; helaas geldt dit niet alleen voor ons geslacht, doch voor de overige Agaricaceëen evenzeer. Hier is nog een levenstaak weggelegd voor iemand, die zich uitsluitend aan dit doel kan wijden. Alvorens een poging tot synthese te kunnen verrichten, is echter nog eindeloos veel serieus veld- en minutieus determineerwerk noodzakelijk. Mij zij het slechts veroorloofd, te noemen een aantal niet beschreven soorten en variëteiten, voor zoover het ons land betreft, benevens eenige soorten, die ik om bijzondere redenen vermeld. Volgens Heim heb ik het soortbegrip binnen het genoemde geslacht zeer ruim opgevat, zoodat vele oorspronkelijke soorten als variëteiten worden genoemd.

Veel materiaal heb ik te danken aan Ir A. C. Schweers (S.).

Belangrijke vindplaatsen waren voor mij het landgoed Noord-Houdringe (N.H.), onder De Bilt (Utrecht) en het Smalenbroek in de vroegere gemeente Lonneker.

De namen van soorten, die naar ik meen niet eerder voor ons land zijn vermeld, zijn met vette letter gedrukt.

Bijna al het materiaal is geconserveerd; veel is in versche toestand beschreven en geteekend.

armoricana Heim, 13-8-31, Winterswijk, 26-8-31, Bilthoven, *enz.*

Bongardii sensu Cooke (zie plaat 381), N.H. '29 en later. Bezit cystiden en heeft niets te maken met Bongardii, zooals die door de moderne auteurs wordt opgevat. Opvallend is de sterk roode verkleuring der formaline, waarin de exemplaren werden geconserveerd, terwijl deze toch nauwelijks een spoor van rood vertoonen. Ook pyriodora var. incarnata kleurt de formaline rood, hetzelfde heb ik bemerkt bij enkele roode Hygrophorussoorten, maar hier bezitten dan ook de zwammen een sterk roode kleur. Bongardii in de zin van Konrad et Maublanc en Heim vond ik 20-8-30 te Loenen. De var. cervicolor ontving ik 14-10-'29 van Ir Schweers uit Hengelo.

brunneo-atra Heim (als soort). Deze soort, door Heim beschreven als var. van descissa, is niet zeldzaam in het Oosten van ons land, langs slootkanten.

cicatricata Eli. et Ev., 12-8-'29, Hengelo, S.!

confusa Karsten sensu Heim, 18-8-31, Bergen, S.!

Cookei Bres. var. Terwijl het type vooral in het Oosten algemeen is, komt zeldzaam voor een groote vorm met opvallend lange steel (ong. 10 cm lang). Hoewel deze vorm zeker geen groote systematische waarde bezit, vermeld ik ze, daar ze niet gemakkelijk opvalt als var. van Cookei. 25-9-'29, Smalenbroek, 18-8-31, Alkmaar, S.1 corydalina Quéf. komt in tal van vormen voor. Het zeldzaamst is het type zooals dit wordt afgebeeld door Konrad et Maublanc. Naarmate de soort op meer zure bodem voorkomt, schijnt het me toe, dat de afwijking van het type grooter wordt. De vorm zooals Bresadola die afbeeldt (Icon. Myc., pl. 730) is al niet meer zeldzaam. Een meer zelfstandige plaats neemt in **albidula Britz. sensu Lange**, welke ook niet zeldzaam is. Vaak ontbreekt de groene kleur van de umbo; meestal slechts bij enkele exemplaren van een vindplaats aanwezig. Echter komt ook zelden een op corydalina gelijkende variëteit van geophylla voor, met grauwe tot groenachtig grauwe umbo. Zooals overal in dit geslacht zijn de microscopische kenmerken hier van de aller-grootste beteekenis.

deglubens Fr. var. trivialis Lange. Vanaf '29 meerdere malen op N.H.

fastigiata Fr. ex Schaeff. is eindeloos variabel. Allerlei schijnbaar verwijderde vormen worden onderling door reeksen van tusschenvormen verbonden. Ik volsta met het noemen van **arenicola Heim**, duinen te Bergen, S.1; var. umbrinella Bres., sommige jaren zeer algemeen; **var. Curreyi Berk**, het type, doch ook tusschenvormen, Maliebaan te Utrecht; var. squamata Lange niet zeldzaam, *enz.*

globocystis Vel., 16-7-33, Wouw, *enz.* In het Z.W. van ons land.

halophila Heim, 27-7-30, Betgen, S.!

inconcinna Karsten, '29 *enz.*, N.H., lokaal algemeen.

Langei Heim. Met de vorige soort tezamen, en veel erop gelijkend. Consistentie en karakter hoedhuid, vorm der lamellen, breedte der hyphen van het mediostratum der lamellen, vormen duidelijke verschillenmerken.

lanuginosa Fr. var. Casimiri Vel. (Heim). Vrij algemeen.

Malengoni Heim. Wijlen Gen. Fabius was zoo goed mij op mijn verzoek deze soort meerdere malen toe te sturen uit Ulvenhout. Alle overgangen van exemplaren zonder cystiden tot vormen met talrijke cystiden op vlak en snede waren aanwezig. Heim beschrijft de soort zonder cystiden, plaatst ze echter

terecht naast het ermede zeer verwante tweetal caesariata-carpta, die hij nauwelijks verschillend acht, en waarvan de eerste cystiden mist, terwijl de tweede (dus opgevat als gladsporige, de ruwsporige carpta Bres. = Boltonii Heim) van cystiden is voorzien. Inderdaad heb ik eens de gladsporige carpta mogen ontvangen van Ir. S. en me ervan kunnen overtuigen, dat deze, behalve dan door het bezit van cystiden, nauwelijks afwijkt van sommige duinvormen van caesariata, waarmee ze tezamen voorkomt. Vergelijkende studie naar veel materiaal zou waarschijnlijk uitwijzen, dat dulcamara Fr. ex. Alb. et Schw. sensu Ricken, Malengoni Heim, perbrevis Fr. sensu Heim, caesariata Fr., en carpta Quélet sensu Heim beter als een soort zouden zijn saam te vatten. Helaas zijn slechts de derde en de vierde dezer soorten algemeen.

margaritispora Berk, 12-8-31, Rhynauwe bij Utrecht. Tusschen fastigiatavormen en erop gelijkend. Niet gevonden sinds 1876. Cooke geeft een goedgelijkende plaat. Heim beeldt in zijn werk sporen enz. af (genomen van het origineele materiaal).

mucronata Heim. Excursie Ned. Myc. Vereen., '29, Delden.

posterula Britz. sensu Lange. Algemeen, doch steeds solitair of in weinig exemplaren.

Poujoli Heim, 4-11-33, Domburg.

pannosa Quélet, 9-10-31. N.H. Pas bij het microscopisch onderzoek bleek tot mijn verwondering, dat ik niet met een Naucoria doch met een Inocybe te maken had. Zie ook Ricken.

relicina Fr. sensu Heim, 19-11-33, Domburg; relicina volgens Boedijn is iets anders. Deze soort, bekend uit Scandinavië en de Fransche Alpen, vond ik, merkwaardig genoeg, als laatste Inocybe van het jaar.

Queletti Maire et Konrad, 17-8-31. Is géén var. van eutheles Berk. et Br. gelijk Heim meent. Diens Queletti is iets anders. Maliebaan, Utrecht.

striata Bres., 31-8-31, Driebergen.

squarrosa Rea, Exc. Ned. Myc. Vereen., gevonden bij Goor door Donk.

vatricosa Fr., 13-8-'28, Smalenbroek.

viscidula Heim, 9-10-'28, Smalenbroek.

Middelburg.

HUIJSMAN.

DE GEKRAAGDE AARDSTER MET DUBBEL PERISTOOM

In de Mededeelingen van de Ned. Myc. Vereen. XI, Aug. 1921, pag. 123/124 beschreef wijlen van Overeem een exemplaar van *Geaster fimbriatus* Fr. (= *Geaster rufescens* Pers.), dat in het bezit was van twee normale peristomen. Zoowel het exoperidium als het endoperidium waren volkomen normaal, alleen was het laatste een weinig in de lengte gerek.

Voor zoover mij bekend zijn sindsdien geen Aardsterren met dezelfde afwijking vanuit Nederland meer gemeld.

Ik kan thans twee nieuwe vondsten van deze zeer zeldzame anomalie vermelden. De beide exemplaren zijn door den Heer H. Boting op de hierbij gereproduceerde foto vereenigd en vrijwel op natuurlijke grootte. Een korte beschrijving moge volgen:

De *jeugdvorm* werd door mij gevonden op 19 October 1930 in de duinen van de Amsterdamsche Waterleiding, en behoorde kennelijk tot de soort *Geaster triplex* Jungh. Uiterlijk was hij geheel normaal, behalve dat de bovenhelft in twee punten uitliep in plaats van in één (zie bv. de afb. in Cool en van der Lek, 2e druk, fig. 101 en 103b). De onderhelft van de bol vertoonde het normale lidteeken van de aanhechting van het oorspronkelijke mycelium. Op 1 cm afstand hiervan is nog een dergelijk lidteeken, evenwel veel kleiner. Ik heb het exemplaar op formaline bewaard en het na het fotografeeren voorzichtig geopend, zonder de beide punten te beschadigen. Hierbij bleek mij, dat inderdaad het endoperidium voorzien is van 2 peristomen. Het en-

doperidium is volkomen normaal, alleen lijkt het, dat het iets in de lengte gerekt is, voor zoover zulks aan een nog onontplooide zwam te beoordeelen is. De beide peristomen zijn eveneens normaal, voorzien van den voor *G. triplex* kenmerkenden hof en aan den top van het endoperidium. Het peristoom onder de grootste punt is ook iets grooter dan het andere. De beide „hoven” naderen elkaar tot op ongeveer $\frac{1}{2}$ mm afstand, doch vloeien niet in elkaar over. Bij het exemplaar van van Overeem waren de twee peristomen volgens de teekening vrij ver van elkaar verwijderd, hetgeen bij *Geaster rufescens* in zooverre eerder het geval kan zijn, omdat deze soort geen hof om het mondje heeft.

Het afgebeelde *volwassen exemplaar* is in dien vorm gevonden in Januari 1935 door den Heer W. Margadant, in de duinen bij Haarlem, tijdens een excursie van den Nederlandschen Jeugdbond voor Natuurstudie. Het behoort eveneens tot *G. triplex*.

Het exoperidium is normaal in slippen gespleten, doch reconstructie toont aan, dat de zwam in haar jeugd stadium eveneens twee punten moet hebben gehad. Echter vind ik slechts één mycelium-lidteeken.

Het endoperidium is normaal, doch iets in de lengte gerekt. Zoals de foto laat zien, is het eene peristoom vrij belangrijk kleiner dan het andere en bovendien meer aan den zijkant van het endoperidium geplaatst. De peristomen hebben elk een mooien hof, welke twee „hoven” over een breedte van $4\frac{1}{2}$ mm in elkaar overvloeien.

Haarlem.

VAN EYNDHOVEN.

WAT GE TE GORSSEL ALS MYCOLOGISCHE DELICATESSE OPGEDIEND

KRIJGT!

Nu wij binnenkort van de rijkdom aan paddestoelen in de Gorssele bossen gaan genieten en de geweldige regenbuien in de tweede helft van September de kans op een overvloedige en interessante oogst zeer hebben vergroot, wilde ik u gaarne een klein voorproefje geven van hetgeen u daar in de buurt op mycologisch gebied te wachten staat. Ons verdienstelijk medelid Smits

te Deventer, die de streek op zijn duimpje kent en er reeds vele belangrijke vondsten heeft gedaan, gaf mij toestemming, speciaal voor de fijnproevers onder onze leden, al van te voren een klein tipje op te lichten van het gordijn, dat voor het zwamentoneel in de open lucht te Gorssel hangt en dat op 5 en 6 October a.s. voor de deelnemers geheel zal worden opgehaald. Ik had namelijk het voorrecht er het vorige jaar op de dag na onze excursie te Nijmegen en Kleef met hem even rond te neuzen en de grote hoeveelheid interessante paddestoelen, die we daar in enkele uren aantroffen, was voor mij, speciaal na de schrale oogst gedurende de vorige dagen, werkelijk een openbaring. De meeste ervan wil ik, om u niet alles bij voorbaat te verklappen, stilzwijgend voorbijgaan, maar enkele soorten mogen hier toch wel even vermeld worden.

In een der uitgestrekte loofbossen langs de weg van Deventer naar Lochem liggen een groot aantal zgn. „Brandstellen”, plaatsen, waar vroeger hout werd verbrand, waarvan de resten zijn blijven liggen en jaren lang aan de inwerking der elementen blootgesteld bleven. Het is bekend, dat deze brandplekken, die voornamelijk uit houtskool bestaan, het substraat leveren voor enkele soorten van paddestoelen, die nergens anders worden gevonden, typische houtskoolzwammen dus. Daarom zijn dergelijke „Brandstellen”, die in ons land betrekkelijk zelden voorkomen, maar in de buitenlandse wouden, waar het houthakkers- en kolenbrandersbedrijf in veel grotere omvang wordt uitgeoefend dan hier, veelvuldig worden aangetroffen, van oudsher bij de mycologen bijzonder in trek geweest, vooral de oudere, sinds vele jaren ongerept liggende plekjes, die langzamerhand met gras, mos en allerlei onkruiden begroeid en overwoekerd raakten.

Van de rijke fungiflora der koolplekjes bij Gorssel, die het Epserbos, waar ze te vinden zijn, een waarschijnlijk even grote mycologische vermaardheid zullen geven als de gevolgen van de cycloon dat voor de grote Meene bij Ruurlo hebben gedaan, wil ik u hier nu in het kort iets onthullen. We bezochten een 10 of 12 van die merkwaardige, merendeels tamelijk bejaarde plekjes en al waren ze niet alle even rijk voorzien, ze leverden toch stuk voor stuk prachtige dingen op. Daar stonden b.v. honderden exemplaren van de sierlijke *Flammula carbonaria* met fraai geelbruine, kleverige hoed en bovenaan gele, onderaan roestkleurige steel. Bijzonder mooi staken de levendig gekleurde paddestoeltjes, de meeste in groepjes van 2 tot 10 stuks, tegen het donkere substraat af. Dit was wel de meest algemeen voorkomende soort op vrijwel alle plekken. Een andere typische houtskoolbewoner, de kleine, naar meel ruikende *Collybia atrata*, die een donkerbruin of zwart, genaveld hoedje, bruinrijze, aangehechte plaatjes en een geelbruin, pijpachtig steeltje heeft, was eveneens ruim vertegenwoordigd; veel minder daarentegen een zwammetje, dat oppervlakkig gezien, enigszins op de vorige lijkt, nl. *Omphalia mama*. Deze bezit wel een donkergekleurde en genavelde, maar veel meer glanzende hoed, waarvan de opperhuid als een gummiachtig vliesje af te trekken is, verder zuiverwitte, aflopende plaatjes en een ietwat ranzige geur. Een weinig opvallend, maar zeer fraai ding. Tot ons genoegen vonden we op één plek ook een zéér zeldzame verschijning in de vorm van een kleine, grauwetinte *Cantharel*, nl. *Cantharellus carbonarius*. Een laag bij de gronds gevalletje met een tot 3 cm groot, trechtvormig, grijsbruin, schubbig-vezelig hoedje, plooivormige, vertakte lamellen en een muiskleurig, gestreept steeltje, een juweel van een lilliputter. Wie het geluk mocht hebben, dit unieke houtskooldwergje te vinden, moet vooral eens onder de mikroskoop de typische, tot 100 μ lange, dikwandige, dikwijls met kristalletjes bezette, puntig-spoelvormige cystiden bekijken! Tussen de \pm 20 exemplaren van deze soort troffen we ook nog de weinig voorkomende *Psathyra pennata* aan, die wel is waar voorkeur heeft voor dergelijke plekjes, maar, evenals de reeds genoemde *Omph. maura*, ook wel op ander substraat is te vinden. Het ding is bijzonder teer van gestel en breekt met zijn donkerolijfbruine, vezelig gestreepte hoed, waaraan zich soms

velumresten bevinden, zijn purperbruine, witgerande plaatjes en slanke, witte, holle steel bij iets ruw aanpakken dadelijk in stukjes. Een paar jeugdige inktzwammetjes, die ik en passant van ditzelfde rijk voorziene plekje meepikte, ontpopten zich later als *Coprinus Boudieri* met eerst bruin, later grauw vliezig hoedje, donkere, langzaam vervloeiende plaatjes, wit op snee en als mikroskopisch waardevol kenmerk ondoorzichtig-zwarte, meer of minder kroonvormige sporen. Wanneer ik dan nog mag noemen het kleine, zeldzame ascomyceetje *Geopyxis carbonarius*, waarvan het kort gesteelde bekertje een geelbruine buitenkant en een iets donkerder bruin gekleurde kiemschijf vertoont en dat door ons in weinige exemplaren op enkele plaatsen werd gevonden en terloops mag vertellen, dat niet óp, maar vlak bij een paar van die koolplekjes vele donkerbruine, grillig gevormde, oliebolachtige vruchtlichamen van de schaars voorkomende ascomyceet *Rhizina inflata* groeiden, dan heb ik u wel onze mooiste en belangrijkste vondsten op houtskool vermeld. Wanneer het mij gelukt is, u van verlangen, om al dat moois en nog veel meer, zelf te aanschouwen, te doen watertanden, dan ben ik tevreden. Geeft u zich dus nog per ommegaande voor deelname op!

DE VEYE.

DE GESCHIEDENIS VAN EEN HEKSENKRING

Waarnemingen betreffende heksenkringen, waarbij gedurende verscheidene jaren de groei en het lot van eenzelfde heksenkring werd nagegaan en vastgelegd, zijn er — voor zover mij bekend — nog slechts weinig verricht. De literatuur over dit onderwerp althans is niet zeer uitgebreid. Een van de interessantste bijdragen heeft Dr Thijssse geleverd (Levende Natuur, Jrg 16), die o.a. gedurende drie achtereenvolgende jaren de groei van een fraaie kring van de paarse ridderzwam (*Tricholoma nudum*) noteerde en in tekening bracht. De hierop betrekking hebbende figuur en enige gegevens vindt men ook in het Paddestoelenboekje (Dl 1,2e druk, blz. 48-50). Deze kring telde in 1909 (het eerste jaar van waarneming) \pm 24 exemplaren; in 1911 was dit aantal tot ruim 230 aangegroeid; de omtrek van de kring was in die tijd 2 à 3 maal zo groot geworden.

Onlangs heeft nu L. Kolderup Rosenvinge in het Scandinavisch tijdschrift Friesland weder een belangrijke bijdrage geleverd betreffende dit onderwerp. Schrijver bestudeerde een kring van *Clitocybe gigantea* (een paddestoel, waarvan het bekend is, dat ze in grasvelden veelal grote heksenkringen vormt), vanaf 1918 tot 1926, het jaar, waarin de kring geheel verdwenen was. In Juni 1918 nam de schrijver die kring voor het eerst waar, als een dode grasring. In September van dat jaar vertoonden zich toen de paddestoelen, die door Lange gedetermineerd werden. De daarop volgende jaren kwamen zij in Augustus of September, zeldzamer al in Juli, voor den dag. Bij de ontdekking bedroeg de middellijn reeds 17 à 19 m. Ten einde de groei goed te kunnen vastleggen werden er die eerste zomer acht paaltjes in de buitenomtrek van de kring geslagen en de volgende jaren evenzo (N., N.W., W., Z.W., enz.). Het bleek, dat de nieuwe dode grasring gewoonlijk in Mei (soms reeds in April) of Juni verscheen. Binnen die dode kring was het gras donkergroen; het afgestorven gras van het vorige jaar was hier nu vervangen door een weelderige groene vegetatie en een kring van gras tussen deze ring en de nieuwe dode zone was ook reeds donkerder dan het gewone gras; ook was er een smalle ring van donkergroen gras te vinden buiten om de nieuwe dode zone. Deze buitenste donkere kring nam langzamerhand in breedte toe (tot 60 à 90 cm) en in de volgende lente verscheen er een nieuwe dode zone in, steeds buiten de dode zone van het vorige jaar en er van gescheiden door een donkergroene kring.

De gemiddelde groei van de straal van de heksenkring bedroeg 75 cm (54 à 115 cm). In 1922 was de diameter gemiddeld 26,5 m, in 1923 \pm 28 m.

De leeftijd van de kring was in 1918, volgens de schatting van den schrijver 12 à 13 jaar en in 1926 toen de laatste sporen er van verdwenen, dus ruim 20 jaar.

De verdere geschiedenis van de kring is in het kort nu deze: In 1918 kwam er de eerste gaping in de kring, in het N.O. Twee jaar later eveneens in het Z.W. De volgende jaren namen deze onderbrekingen toe; de ring loste zich zodoende op in een aantal kringfragmenten. In 1924 was de dode zone nog alleen waar te nemen tussen de N.-paal en de N.W.- paal; in dat jaar werden ook de laatste vruchtlichamen gevonden. In 1927 viel er niets meer van te bespeuren; blijkbaar was eerst toen de heksendans uitgewerkt !

Interessant is voorts het onderzoek van de grondmonsters, dat de schrijver aan zijn veldwaarnemingen verbond. Gedurende de gehele observatietijd werden zulke monsters gestoken; zij waren 4 à 5 cm in het vierkant en 10 cm hoog, en zij werden zowel in de dode zone als op verschillende afstanden daarvan gestoken. Deze monsters werden in glazen geplaatst en vochtig gehouden. Na enige dagen was dan het oppervlak van sommige monsters bedekt met een wit myceliumvilt, ofschoon dit gewoonlijk in de bodem zelf niet zichtbaar was. Zo bleek, dat in het voorjaar het mycelium tot 80 cm buiten de dode zone van het vorige jaar was uitgegroeid. Het was dan zeer actief in die grondmonsters, terwijl het ontbrak bij de monsters, die binnen die zone gestoken werden en ook meer dan 1 m er buiten. Bij de monsters, die in October en November op 10 à 70 cm buiten de dode zone gestoken waren, verscheen geen mycelium, hetzij omdat het nog niet zover was doorgedrongen, hetzij doordat het in die tijd minder actief was.

De bepalingen van de waterstof-ionenconcentratie (zuurgraad) leerden, dat daar, waar het gras was afgestorven, of waar dit spoedig het geval zou zijn, de bodem zuurder was, dan onder de oorspronkelijke vegetatie en ook dan binnen de kring. In den regel waren in het voorjaar de grenzen van de afgestorven grasring van het voorafgaande jaar nog duidelijk waarneembaar, zelfs als de ring weer groen was geworden. In Augustus traden er dan in die dode zone nieuwe scheuten op, van grassen, duizendblad, hondsviooltje, enz. hoofdzakelijk uitlopers van het aangrenzende grasstapelt, ook kiemplanten van grassen. In de loop van het najaar werd dan de zone meer en meer groen en in het volgend voorjaar (April) was hij reeds bijna geheel begroeid met mos, grassen en andere planten.

Wel zelden is, naar het mij voorkomt, de levensgeschiedenis van een heksenkring op zo interessante wijze bestudeerd en beschreven als hier het geval is. Wellicht wekt het anderen op deze hekserij eens wat meer op de keper te beschouwen!

Wageningen.

VAN DER LEK.

ROZITES CAPERATA (FRIES EX PERSOON) KARSTEN

Van deze in ons land zeer zeldzame paddestoel vond ik het vorige jaar October in een eikenkreupelbos bij Gieten (Dr.) twee fraaie exemplaren (zie foto). Ik had deze soort nooit eerder gezien, maar herkende ze onmiddellijk van afbeeldingen en beschrijvingen. Het is een vrij forse zwam met een typisch geelbruine, vlees- of abrikooskleurige hoed, die vooral in het centrum a.h.w. ingelegd („incrusté”) is met een geelwit, radiaal-fijngeplooid, rijpachtig vlies (zie ex. rechts), dat naar de rand minder duidelijk wordt en vrij zeker als de rest van een vergankelijk velum universele moet worden opgevat. Aan de iets verdikte basis van de stevige, vuilwitte of geelachtige steel, die boven de hangende, gestreepte manchet doorgaans fraai met witte, vlokke banden is getekend (zie foto), zijn bij voorzichtig hanteren meestal enkele dun-vliezige

volva-overblijfselen te vinden. Deze kan men bij het liggende exemplaar links, waaraan ook nog de bruingele, vrij dicht opeenstaande, aan de snee gekerfde plaatjes zichtbaar zijn, juist even onderaan de steelvoet zien.

Oorspronkelijk door Fries *Cortinarius caperatus* genoemd, werd deze paddestoel later ondergebracht bij het geslacht *Pholiota*, waar ze veel beter op haar plaats bleek en men vindt de naam *Phol. caperata* dan ook nog bij vele auteurs. Het was echter Karsten, die er terecht een afzonderlijk genus *Rozites* van maakte door de aanwezigheid van een duidelijk, zij het ook zeer vergankelijk algemeen omhulsel, dat bij geen enkele *Pholiotasoort* voorkomt.

Rozites caperata groeit niet op hout, maar is een solitaire grondbewoner in naald- en loofhoutbossen. Wat de microscopische kenmerken betreft, zijn de vrij grote (11-13/8-9 μ), bruine, duidelijk wrattige sporen vermeldenswaard. In 1916 voor het eerst in ons land bij Winterswijk gevonden en later daar nogmaals aangetroffen (1927), werd, voor zover mij bekend, deze zwam nog slechts gesignaleerd bij Bussum (1917), Vierhouten (1922) en Loenen (1922). Gaarne ontving ik nog bericht van andere vindplaatsen!

DE VEYE.

GRIJZE KLOKJES

Zeldzaam is stellig het juiste woord niet. In het voorjaar reeds, na een paar warme dagen, vinden we die kleine dingen op plaatsen waar oud hout in den grond zit. Verder in den zomer, vooral na enkele milde regenbuien, ziet, dan komen de legioenen eerst recht te voorschijn. Gaat de zon weer de baas spelen, dan is het heel spoedig gedaan en zien we na een paar etmalen letterlijk niets meer van het gezelschap van honderden.

Dieper in den herfst is *Psathyrella disseminata* nog steeds aan bod. Maar wanneer ook: altijd is zij van een ontroerend-teere schoonheid. De naam alleen reeds is een snoer van klanken. Wanneer wij haar dan ook niet klokje hadden genoemd, voorwaar, we zouden een zware schuld op ons hebben geladen...

Dat Ricken haar *Coprinus* heeft gedoopt, is slechts een aanwinst. Een lief kind heeft nu eenmaal meer namen. En eerlijk verdiend is het tevens: het ding doet soms nogal inkerig!

Rijswijk.

R. KLEIN.

TENTOONSTELLING IN HET KOLONIAAL INSTITUUT

Gedurende het Vle Internationaal Botanisch Congres werd er een tentoonstelling georganiseerd, waaraan door alle instituten en vereenigingen, die zich in Nederland en Koloniën op botanisch en natuur-historisch gebied bewegen werd deelgenomen. Ook de Mycologische Vereeniging heeft een stand, die door Schweers zeer smaakvol werd ingericht. Behalve een volledige serie van onze Mededeelingen en van Fungus vindt men er een aantal aquarellen en platen, in bruikleen afgestaan door Meulenhoff, Schweers en 's Rijks-Herbarium, verder een mooie collectie aardsterren, ingezonden door van Eyndhoven en eenige gedroogde Polyporeeën.

In verband met de groote belangstelling zal de tentoonstelling nu tot eind September geopend blijven. Ieder, die in de gelegenheid is eens een kijkje te gaan nemen, kan dit zeer worden aanbevolen. De stand van onze vereeniging is gemerkt L13 en is in de benedenzaal te vinden.

OORT.

VERSLAG VAN DE EXCURSIE NAAR RUURLO OP 9 EN 10 SEPTEMBER J.L.

Een zevental buitenlanders, leden van het Vle Internationaal Botanisch Congres heeft gevolg gegeven aan de uitnodiging van onze Vereeniging om na afloop van het Congres gezamenlijk een paddestoelenexcursie te houden. Vele andere buitenlanders, die zich reeds opgegeven hadden, moesten zich

EXCURSIE SNAPSHOTS

Links: Voorzitter Schoevers, staande op een fossiele reuzenboleet, spreekt de in het cycloonbos verzamelde menigte toe.

Rechts: bibliothecaris Meulemeester vertelt op zijn leutige manier over de geneugten van een prima hotel. de V.

jammer genoeg op het laatste oogenblik terugtrekken. Was aanvankelijk de kans, dat de excursie door zou kunnen gaan door de groote droogte in Augustus gering, eind Augustus en begin September viel er wel voldoende regen om paddestoelen te verwachten, zoodat besloten werd de excursie te laten doorgaan. En hoewel de oogst niet overweldigend groot was, hebben wij er geen spijt van gehad.

Maandagmorgen 9 September voerde een vroege trein het kleine internationale geselschap naar Zutphen. Het waren Prof. Buller (Canada), Linder (U.S.A.), Miss Stephens (Zuid-Afrika), Miss Wakefield, Ramsbottom, Mason (Engeland), Jorstad (Noorwegen) en zeven leden van onze vereeniging. Gelukkig kende de Heer Jorstad Engelsch, zoodat wij ons met Engelsch voor iedereen verstaanbaar konden maken. Ramsbottom, die steeds humoristische opmerkingen maakte, vertelde mij vóór de excursie, dat onze Vereeniging het wel zeer op prijs mocht stellen, dat hij meeding, omdat de British Mycological Society hem nog nooit voor een excursie zoo vroeg uit zijn bed had gekregen. (Het vertrek uit Amsterdam was nl. om kwart voor acht.) In Zutphen voegden zich Mej. Zijm en Schoevers nog bij het gezelschap en ging het verder per autobus tot de spoorwegovergang dicht bij Ruurlo. Hier wachtten de mannen van de voorbereiding, Meulemeester, Schweers en de Veye ons met koffie en Deventerkoek op. Het in totaal negentien personen tellende gezelschap doorkruiste daarna de groote en de kleine Meene. Er werden verschillende interessante dingen gevonden, vooral op het gebied van de houtzwammen, die op de oude stronken en stammen in het cycloonbosch welig tierden. De vreemdelingen waren verrukt van het prachtige landschap, zij hadden eigenlijk niet gedacht, dat ons land uit iets anders bestond dan uitgestrekte weilanden. Na de lunch, die door Hotel Avenarius als van ouds zeer goed verzorgd was, zochten wij in de bosschen langs de groote weg. Hier vooral bleek, dat de paddestoelen zich nog niet hersteld hadden van de droogte. In de loop van den avond verlieten ons de meeste buitenlanders, waarvan er eenige nog dezelfde nacht naar Engeland overstaken, alleen de Heer Jorstad bleef ons gezelschap houden. Onder leiding van Dr Kam werd de excursie de volgende dag op de Slangenburg bij Doetinchem voortgezet. Een mooi terrein, maar voor paddestoelen was het ook nog iets te vroeg.

Met een diner in Doetinchem werd de excursie beëindigd.

OORT.

BOEKBESPREKING

Atlas des Champignons de l'Europe, rédigé par Prof. Dr Ch. Kavina et Dr A. Pilát, Fasc. 1-5, 1934.

Met deze uitgave beogen de schrijvers een plaatwerk tot stand te brengen, waarin volgens de aankondiging, achtereenvolgens alle paddestoelensoorten van Europa zullen worden afgebeeld. In de afleveringen 1-5 is nu het geslacht *Amanita* gereed gekomen (bewerkt door R. Vesely), zodat wij ons thans een voorstelling kunnen maken van opzet en uitvoering. Het werk is, volgens voorwoord en titel, in de eerste plaats bedoeld als een plaatwerk, een „Atlas”, en wij willen het dan ook hier vooral uit dit oogpunt beschouwen. Wij hebben hier met een vrijwel uniek paddestoelenplaatwerk te doen, aangezien er uitsluitend ongekleurde, zwart-witte, afbeeldingen gegeven worden. Hierover uiten zich de redacteurs als volgt: „Les plus grands soins seront pris en ce qui concerne les illustrations. Nous préférons de bonnes photographies aux dessins. Nous ne publierons que des photographies parfaites, de grand format, du type de celles du premier fascicule. Nous regrettons que parmi les mycologistes, en général, il y ait un certain préjugé contre les photographies et qu'ils préfèrent souvent les images les plus médiocres, si seulement elles sont en couleurs, alors que aucun peintre ne peut saisir les détails présentés par le réceptacle aussi fidèlement que l'appareil photographique dans les mains d'un photographe habile.”

Wij kunnen tot op zekere hoogte dit standpunt delen: Het valt niet te betwijfelen, dat scherpe, duidelijke foto's (genomen door iemand, die weet waar het om te doen is) van de paddestoelen in verschillende ontwikkelingsstadia en in bepaalde standen genomen, vele details vaak beter doen uitkomen dan gekleurde afbeeldingen. Zulke foto's kan men m.i. in het algemeen beter binnenshuis maken, waar men de stand, de belichting enz. goed kan regelen, dan in de vrije natuur, waar veelal de meest kenmerkende delen wat verborgen blijven of althans minder goed zichtbaar zijn, althans wanneer men een zuivere „natuuroorkonde” maakt en geen aardig plaatje. Ongetwijfeld hebben daarnaast natuuroopnamen ter aanvulling ook grote waarde. Zulke atelierfoto's zijn wel minder aantrekkelijk dan natuuroopnamen, maar zij hebben als afbeelding, als document, meestal grotere waarde. Een voorbeeld van een zodanige foto vindt men b.v. in fig. 72 van het Paddestoelenboekje (DI II, 2e druk), de afbeelding van *Entoloma clypeatum*. Toch valt het niet te loochenen, dat het gemis van kleuren zich bij paddestoelen-afbeeldingen steeds sterk doet gevoelen, een gemis, dat ook door nauwkeurige beschrijvingen slechts voor een klein deel is te vergoeden. Het had m.i. aanbeveling verdiend, indien de schrijvers in de eerste aflevering een enigszins uitgebreide en goede kleurenkaart gegeven hadden, zoals men die ook vindt in de *Flora van Costantin et Dufour*, maar dan veel beter en uitgebreider. Door deze stalen met letters en nummers aan te duiden, hadden zij de beschrijvingen der kleuren zeer veel kunnen bekorten en vereenvoudigen. Ook had het overweging verdiend van zeer karakteristieke exemplaren stereoscopische afbeeldingen te geven; allerlei details, ook vorm en stofuitdrukking komen daarbij oneindig veel beter tot hun recht.

Beschouwen wij nu de afbeeldingen van dit eerste deel (*Amanita*) eens wat nader, dan willen wij voorop stellen, dat hier ongetwijfeld een hoogst waardevol fotografisch materiaal is bijeen gebracht. Het geslacht *Amanita* is dan ook wel bijzonder geschikt voor deze wijze van afbeelding. Wij hebben hier een veertigtal platen van flink formaat, meerendeels goed, sommige inderdaad „parfait”. Verreweg het grootste deel — en dit is m.i. juist gezien — zijn laboratoriumopnamen; daarnaast vindt men echter ook enige fraaie natuuroopnamen, zoals die van de vliegenzwam in verschillende ontwikkelingsstadia (Pl. 23), de groene knolzwam (Pl. 10, van Pilát) en vooral die van *A. spissa* (Pl. 33, eveneens van Pilát).

Wat nu de laboratoriumopnamen betreft, deze kunnen wij niet alle onverdeeld bewonderen. In de eerste plaats moeten wij opmerken, dat de verschillende soorten wel wat heel ongelijk behandeld zijn: van *Amanita caesarea* b.v. is er in het geheel geen afbeelding, van *A. porphyria* slechts een, van een weinig karakteristiek, nog niet geheel ontwikkeld exemplaar, *A. citrina* (mappa) daarentegen wordt in 9 ex. op 4 platen afgebeeld. Van sommige soorten vindt men alleen reproducties van reeds gepubliceerde afbeeldingen. Zo b.v. van *A. lepiotoides*, waarbij de oorspronkelijke plaat van Barla gereproduceerd is. Het is duidelijk, dat wij den schrijvers hiervan geen verwijt mogen maken; zij moesten werken met het materiaal, dat ter hunner beschikking stond, maar aan de waarde van het werk doet het toch ongetwijfeld afbreuk; zo vragen wij ons af, of het dan onmogelijk was geweest zich enige goede foto's te verschaffen van *Amanita caesarea*, een soort, waarvan de schrijver zegt: „dans le sud de la Moravie, en Slovaquie et Russie subcarpathique elle est déjà assez abondante et on la vend généralement dans les marchés sous le nom de „kraluvka" (petite reine)".

In de tweede plaats kunnen wij ons niet verhelen, dat deze atelieropnamen toch lang niet alle voldoen aan de hoge eisen, die men thans aan zulk werk stelt. Een aantal afbeeldingen maken de indruk vrij sterk vergroot te zijn, waardoor, naar het schijnt, de scherpte geleden heeft. Ware dit niet het geval, dan zouden op pl. 7 (*A. phalloides*) toch zeker wel de lamellen onder de hoed zichtbaar zijn, waar wij nu bijna de indruk krijgen met een *Boletus* te doen te hebben (afgezien van de duidelijke volva). Een en ander maakt, dat sommige soorten, waarmede wij hier zo goed vertrouwd zijn m.i. maar heel pover zijn afgebeeld. De panterzwam b.v. vindt men op twee platen: Pl. 34 geeft twee jonge onontwikkelde exemplaren, waarvan een op doorsnede, pl. 35 een volgroeid exemplaar, waarbij echter de tekening van de hoed niet scherp, onduidelijk, is. Ik vraag mij af, hoeveel ervaren mycologen, wanneer men hen deze beide afbeeldingen zou voorleggen, ze goed op naam zouden kunnen brengen!

A. vaginata daarentegen is op de platen 36-38, in 5 exemplaren zeer fraai afgebeeld. Vooral ook de foto van de zich ontwikkelende, juist „uit het ei" komende exemplaren (door Velenovsky) is instructief. De bijvoeging „ $\frac{1}{2}$ orig." kan m.i. echter toch niet juist zijn; ware dit zo, dan zou alleen het boven de grond uitstekende deel van de volva van het rechtse exemplaar 8 cm hoog zijn! Van de Parelamaniet vinden wij (pl. 17) een zeer goede afbeelding van twee jonge exemplaren; een goede afbeelding van een typisch en volwassen exemplaar van deze zo algemene paddestoel ontbreekt echter. *A. junquillea* is door 4 zeer forse exemplaren vertegenwoordigd; een helder beeld van deze soort geven m.i. de voor een deel wat onscherpe, vage afbeeldingen toch niet. Daarentegen is *A. strobiliformis* door 7 goede opnamen (van Neuwirth) voortreffelijk weergegeven.

Wij zouden op deze wijze door kunnen gaan; het bovenstaande zal echter voldoende zijn om duidelijk te maken, dat hier weliswaar veel belangrijk fotografisch materiaal bijngebracht is, maar dat het toch wel wat heterogeen, wat ongelijkwaardig, is en vooral ook, dat de behandeling der verschillende soorten sterk uiteenloopt.

Een uitvoerige kritische bespreking van de tekst zou hier niet op zijn plaats zijn. Ik wil volstaan met de opmerking, dat ook door deze tekst het werk een waardevol bezit vormt, ook voor hen, die de mycologie als „hobby" beoefenen. De beschrijvingen zijn uitvoerig en over het geheel nauwkeurig; microscopische en chemische kenmerken zijn niet verwaarloosd; ook aan de synonymie is zeer veel aandacht besteed. Een zekere ongelijkheid in de behandeling der soorten treft ons echter ook hier. Terwijl b.v. bij de groene knolzwam met geen enkel woord gerept wordt van de dodelijke giftigheid, wordt van *A. mappa* vermeld, dat de paddestoel ten onrechte langen tijd als giftig werd beschouwd, dat zij dit niet is, maar dat ze toch niet eetbaar is, „à cause de

son odeur et saveur désagréables". Bij *A. porphyria* wordt vermeld, dat de zwam eetbaar is, iets waarover — zover ik kan nagaan — de geleerden het nog niet eens zijn.

Van de vliegenzwam wordt vermeld: „Dans les forêts de conifères et d'arbres feuillus de toute sorte". Van de grote voorkeur voor de berk, die bij ons steeds zo duidelijk is, blijkt hier niets. De paddestoel wordt voorts aangegeven als een mycorrhizavormer bij *Pinus strobus* (volgens de waarnemingen van Hatch in Amerika, 1933); de grondleggende onderzoekingen van Melin in Zweden — die aantoonde, dat de vliegenzwam in mycorrhiza-symbiose leeft met berk, larix, grove den en spar, schijnt de schrijver niet te kennen.

Zo zouden er zeker betreffende verschillende details wel meer op- en aanmerkingen te maken zijn. Dit alles neemt echter niet weg, dat men grote waardering moet hebben voor het werk dezer Tsjechische mycologen. Vooral ook in verband met de zeer geringe prijs kan ik ieder paddestoelenvriend aanbevelen zich op deze Atlas te abonneren (Souscription pour cinq numéros 30 frs francais; Dr A. Pilát, Musée national à Prague).

Wageningen.

VAN DER LEK.

We hopen, dat de recensent te zijner tijd het in de volgende afleveringen behandelde geslacht *Pleurotus* op dezelfde wijze zal willen resumeren.

DE V.

HUISGENOOT-LIDMAATSCHAP

Om in een langgevoelde behoefte te voldoen is er in de laatste jaarvergadering besloten een huisgenoot-lidmaatschap in te stellen. Huisgenooten van leden kunnen nu tegen een contributie van f 2,50 per jaar lid worden. Zij hebben dezelfde rechten als de gewone leden, ontvangen alleen geen afzonderlijke convocaties en publicaties (dus geen Fungus en Mededeelingen).

Een huisgenoot-lid heeft zich reeds opgegeven. Wij hopen, dat er spoedig meerdere zullen volgen. O.

NIEUWE LEDEN

Botke, Dr J., Herman Colleniusstraat 34, Groningen.

Jonker, Mej. C., le Helmersstraat 78II, Amsterdam-W.

Ned. Natuurhist. Vereen., afd. Groningen, secretaresse Mej. Dr D. J. W. Pool, Nassauplein 23a, Groningen.

Neytzell de Wilde, Mej. E., Rijn en Schiekade 19, Leiden.

Pool, Mej. Dr D. J. W., Nassauplein 23a, Groningen.

Smith, W., B 130, Wildervank.

Stephens, Miss E. L., Botanical Department, Cape Town, South Africa.

HUISGENOOT-LID

Lütjeharms-Bloemendaal, Mevr. A., Rijnsburgerweg 77a, Leiden.

ADRESWIJZIGINGEN

Cordes-Royer, Mevr. H., „de Hoppenhof", Laag-Keppel.

Müller, J. R., „De Engh Hof", Den Dolder.

Reynders, Dr A. F. M., Westsingel 48, Amersfoort.

Steup, Ir F. K., Makassar, Celebes (N.O.I.).

DIVERSEN

Dr Jac. P. Thijssse 70 jaar.

Onze populaire, veelzijdige natuurvorser en -kenner Jac. P. Thijssse, die in zijn voor ons jongere natuurliefhebbers zo vruchtbaar leven ook zijn speciale aandacht aan de paddestoelen heeft geschonken en door woord en geschrift zo veel heeft gedaan om bij jong en oud belangstelling voor de mycologie te wekken, mocht dit jaar voor de 70ste maal zijn geboortedag herdenken. Het is mij een voorrecht ons medelid Thijssse namens de Ned. Mycol. Vereniging, die hem voor zijn succesvol werk op dit gebied bijzonder dankbaar is, op deze plaats nog hartelijk geluk te wensen.

Wederom stuifzwammen gevraagd.

Na de oproep in het vorige Fungusnummer om voor het Laboratorium voor Technische Botanie te Delft jonge stuifzwammen te verzamelen, werd thans wederom een verzoek ontvangen om medewerking te verlenen voor het verzamelen van exemplaren van de Paarlstuifzwam (*Lycoperdon gemmatum*). De Heer J. Sparenburg, chem. doct., is van plan een onderzoek in te stellen naar de bruine kleurstof, die in deze paddestoel voorkomt en kan daarvoor zowel jonge als oude exemplaren gebruiken. Alles is welkom, daar vermoedelijk grote hoeveelheden nodig zijn. Voor het onderzoek naar de kleurstof van *Amanita muscaria* zijn nl. niet minder dan 300 kg paddestoelen nodig geweest! Verzending onder rembours naar het Laboratorium voor Organische Chemie, Catharijnesingel 59, Utrecht.

Bovenstaand verzoek wordt gaarne ter kennis van de leden gebracht, die hopelijk veel materiaal zullen verzamelen en opzenden, zodat zowel het Laboratorium voor Technische Botanie te Delft als het Laboratorium voor Organische Chemie te Utrecht hiermee een succesvol onderzoek kunnen instellen.

Het bestuur van de Ned. Mycol. Vereniging.

Op verzoek van meerdere leden zullen voortaan in elke Fungusaflevering de namen en adressen der bestuursleden worden gepubliceerd.

Voorzitter: T. A. C. Schoevers, Nassauweg 28, Wageningen.

Onder-Voorzitter: Dr H. A. A. v. d. Lek, Zoomweg 10, Wageningen.

Secretaris: Dr A. J. P. Oort, Ericalaan 5, Wageningen.

Penningmeester: Ir A. C. S. Schweers, Nassaulaan 17, Alkmaar.

Bibliothecaris: P. J. A. J. Meulemeester, Diezerstraat 10, Zwolle.

Paddestoelen kunnen ter determinatie opgezonden worden aan den conservator der vereniging, W. J. Lütjeharms, Rijksherbarium, Nonnensteeg 1 te Leiden (lagere zwammen, Ascomyceten) of aan ondergetekende, Ae-kade 19, Veendam (hogere zwammen, Basidiomyceten).

Van den redacteur.

Hierbij heb ik het genoegen u het eerste nummer van de zevende Fungusjaargang aan te bieden. Met dankbaarheid kan ik weer gewagen van de daadwerkelijke hulp van verschillende leden, die merendeels reeds tot mijn trouwe medewerkers zijn gaan behoren. Enkele bijdragen bleven voor een volgend nummer gereserveerd. De gulden tijd voor de mycologen is weer aangebroken en daarmee — hopelijk — voor den Fungus-redacteur! *Laat het bijdragen stromen !* Ge kunt bij voorbaat van mijn bijzondere erkentelijkheid verzekerd zijn. Ongeveer 1 December zal de volgende aflevering verschijnen. Copy gaarne vóór 15 November a.s.

DE VEYE.

INHOUD

	Blz.
In memoriam B. E. Bouwman, door de Veye	1
De algemene ledenexcursie op 5 en 6 October a.s. te Gorssel, door de Veye	1
Jaarverslag van den secretaris, door Oort	2
Verslag van de algemeene vergadering te Utrecht, door Oort	3
Verslag van den penningmeester over het jaar 1933-1934, door Schweers	4
Verslag van den penningmeester over het jaar 1934-1935, door Schweers	5
Nieuwe Inocybesoorten uit ons land, door Huijsman.	5
De gekraagde aardster met dubbel peristoom, door van Eyndhoven	7
Wat ge te Gorssel als mycologische delicatessen opgediend krijgt, door de Veye	8
De geschiedenis van een heksenkring, door van der Lek	10
Rozites caperata (Fr. ex Pers.) Karst., door de Veye	11
Grijze klokjes, door R. Klein	12
Tentoonstelling in het Koloniaal Instituut, door Oort .,	13
Verslag van de excursie naar Ruurlo, door Oort	13
Boekbespreking, door van der Lek	15
Huisgenoot-lidmaatschap, nieuwe leden en adreswijzigingen.....	17
Diversen	18